

A vállalkozói szféra várkalauza

Szaboky Zsolt: A Kárpát-medence várai.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem,

h. és é. n. [1996]

* * *

Elsőrendű díjszabás a hajdani filmszínházakban: *színes, magyarul beszélő, amerikai...* A vadonatúj vártörténeti fotóalbum ezek alapján feltétlenül ebbe tartozik. Karácsonyi ajándékként, gigantikus áron jelent meg ez az első ránézésre lélegzetelállítóan szép kiadvány. Fantasztikus mennyiségű gyönyörű színes fotográfia, térképbelsők – minden, ahogy illik.

Az átlapozott oldalakkal csökken a lelkesedés és nő az indulat. A belborító szín-pompás térképén jócskán találunk kifogásolnivalót, ha pedig arra lennénk kíváncsiak, hogy melyik vár hányadik oldalon tekinthető meg a kötetben, ugyancsak meglepődnénk. Az albumban *nincs tartalomjegyzék* – se az elején, se a végén. A kultúr- és információs nyelvek mindegyikén olvasható rezümé-szösszenet után ugyan van egy helynévmutató, de ebben a várat nemhogy nem kiemelten, de hiányosan közlik. Bevezetőként *Csukovits Enikő* ismertetését olvashatjuk. A szösszenetek helyett inkább ezt kellett volna az említett nyelvekre lefordítani, hiszen közel sem olyan elmélyült szakírás, amit egy felszínes múltkedvelő Ausländer ne tudott volna megemészteni. Adat-irritábilisek részére a nagy semmit néhány gondosan megszerkesztett mondatba bújtatta a szerző. Szemre-

hányást ne neki tegyük, nyilván erre volt rendelve. Az előszó azok számára lehet érdekes, akik még nem hallottak arról, hogy a középkorban Magyarországon is épültek várak, amelyek a törökellenes honvédelem legfontosabb eszközeivé váltak a későbbi századokban.

Fotók a várakról. Kicsik, nagyok, még nagyobbak. Lila szűrővel, narancssal, hajnali kékkel, dohányfüstössel. Az egyik agyonzúzott, a másik túltorzított nagylátószöggel készült. Csupa fotótechnikai flanc, talán egy olyan kép nincs az albumban, amelyet rövidlátó konzervativizmusunkkal *hagyományosnak* tekinthetnénk. *Orgián tombol a giccs*. Trabantra könnyűfémfelni: a homogén felületek szemcséssége kisfilmet sejtet. A kísértő-szövegek minősítése felesleges...

Ha van valami értéke a könyvnek, akkor talán az, hogy nem feledkezik meg a trianoni határainkon túli, egykori magyarországi várakról-váromokról sem. Azért a felvidéki, kárpátaljai, erdélyi vagy délvidéki oldalakat végignyálazva elmerenghetünk a táj és a védműemlékek szépségében. Akarva-akaratlanul, valahol évtizedes mélységben felszűrjük az emberben a piszkos irredenta.

Jó, hogy vége a kilencvenhatos évek –, a mille-bicentenárium (?) miatt pedig nem kell, hogy fájjon a fejünk. Ha egy bölcsészegyetem idáig sülyedhet az évfordulós reprezentációban, felmerül a kérdés: mi jöhet még?

Nagy Tamás